Eugenijus BUTĖNAS

TYRINĖJIMAI VILNIUJE, L. STUOKOS-GUCEVIČIAUS G. NR. 1-1[1]

1997 m. vėlyvą rudenį – 1999 m. Vilniuje, L. Stuokos-Gucevičiaus g. Nr. 1-1[1], vyko archeologiniai tyrinėjimai, kurių metu ištirtas 790 m^2 plotas. 1997 m. vasarą čia atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai, ištirtas 27,8 m^2 plotas (žr. *ATL 1996 ir 1997 metais*, V., 1998, p. 371–372).

Didžiąją radinių dalį sudarė įvairios paskirties buitinė keramika bei įvairių koklių fragmentai. Dauguma minėtųjų radinių skirtina XVII–XVIII a., tik pavienių koklių fragmentus galima datuoti XVI a. II puse. Nemažai surinkta odinės avalynės likučių, odos atraižų bei naminių gyvulių (galvijų, ožkų, kiaulių) kaulų ir ragų (osteologinę medžiagą tyrė L. Daugnora). Dalis kaulų turi apdirbimo žymių – yra pjauti. Rasta ir dirbinių iš geležies: 2 pentiniai kirviai, 2 pasagos, vinių, o dalyje avalynės liekanų – kulnų pasagėlės arba „varlytės" vaikščioti ledu. Įžemis tirtame plote pasiektas 1,3–3,5 m gylyje (H_{abs} 92,8–90,5 m).

Apatiniame kultūrinio sluoksnio horizonte, vietomis įsigilinant į įžemį arba ant jo, aptikta įvairios paskirties (geriamam vandeniui, odos išdirbimui ir kovai su gruntinio vandens pertekliumi) šulinių medinių rentinių, jų dalių bei 2 mediniai latakai. Šulinių rentiniams naudoti šiek tiek aptašyti rąsteliai arba lentos. Tiek lentos, tiek rąsteliai kampuose sujungti vadinamąja „kregždės uodega" arba paprasta keturkampe išpjova. Rentiniai nėra dideli: 1,65×1,67, 1,22×1,48 m ir pan. Panašių medinių konstrukcijų Vilniuje rasta ir kitose senamiesčio vietose (žr. Stankevičius G. *ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. 2, p. 54–56; Vainilaitis V.: *LA*, V., 1999, t. 18, p. 263–270). Šie šuliniai buvo užpilti tamsiai rudos-juodos spalvos 0,7–1,4 m storio žemės sluoksniu, susimaišiusiu su skiedromis bei minėtomis keramikos ir koklių šukėmis, kaulais, avalynės likučiais. Viršutinį kultūrinio sluoksnio horizontą sudarė tamsiai pilka-juoda žemė, sumišusi su griuvenomis (plytų gabalais, kalkių skiedinio trupiniais, čerpių dalimis) bei pavienėmis buitinės keramikos ir koklių šukėmis. Šio kultūrinio sluoksnio horizontas buvo 0,6–1,1 m storio.

Tyrinėjimų metu susidurta su sklypo mūrinio užstatymo likučiais, kuriuos sudarė akmenų arba mišraus akmenų–plytų mūro, arba tik plytų pamatai. Aptiktajam mūrui kaip jungiamoji medžiaga naudotas kalkių ar net cemento skiedinys. Pamatai įgilinti 1,4–1,7–2,2 m (H_{abs} 92,65–93,40–91,86 m), o plotis siekė 0,5–1,3 m. Įdomu, kad po pamatais buvo rąstų paklotas – greičiausiai dėl grunto nestabilumo ir šlapumo. Išlikę mūrai (pamatai) datuotini XVIII a. pr. ir pasekama jų raida iki XX a. pirmųjų dešimtmečių. Galima išskirti 4 stovėjusius statinius. Daugiausia išliko pastato, žinomo iš 1881 m. plano, pamatų likučių. Visas tirtojo sklypo kultūrinis sluoksnis labai nukentėjęs nuo žmogaus ūkinės veiklos. Paskutinis ir didžiausias suardymas buvo XX a. II pusėje, kai nugriauti stovėję namai ir įrengta mašinų stovėjimo aikštelė, bei kasant vandentiekio griovį – 2–3 m pločio, vietomis siekiantį įžemį.

Eugenijus BUTĖNAS

Investigations in Vilnius, in L.Stuokos-Gucevičiaus street, house No 1-1

In 1997-1999, in Vilnius, in L.Stuokos-Gucevičiaus street, house No 1-1, LIH explored the area of 790 m^2. The cultural layer of the late 16th century – early 18th century was found. A lot of fragments of household pottery and tiles (most of them dating back to the 17th century) were found. Also fragments of leather footwear and bones and horns of different animals (cattle, goats, pigs) were discovered. A part of the bones had been treated. At the lower horizon of the cultural layer curbs of different wells (for drinking water, for leather processing or for fight against excess ground water) or their parts and 2 wooden gutters were found. Also the remains of brick building were discovered. The remained foundations are dating back to the early 18th century. Their development till the first decades of the 20th century was established. It is possible to identify four buildings which stood here. Most of the finds were the remains of the foundations of the building known from the map of 1881.

Bronius DAKANIS, Arūnas STRAZDAS, Povilas TEBELŠKIS

TELŠIŲ SENOJO MIESTO VIETOS TYRINĖJIMAI 1998 M.

1998 m. vykdyti archeologiniai tyrinėjimai Telšiuose, prie Respublikos g. namo Nr. 4 (vadovas B. Dakanis). Kieme, gatvėje bei prie įvažiavimo į kiemą, pradėto statyti naujo priestato ir laiptinės vietoje ištirtas bendras 30,8 m^2 plotas (4 plotai).